

Aina Salom Parets DOCTORA EN URBANISMO Y SUS LIMITACIONES

“Mallorca es pionera en leyes urbanísticas, falta aplicarlas”

FOTO DE MIGUEL GARAU

Aina Salom Parets (Alaró, 1981) se licenció en Derecho con premio extraordinario por la Universitat de Barcelona, su tesina ‘Los colegios profesionales’ fue premiada por el Colegio de Abogados barcelonés y acaba de publicar su novedosa tesis doctoral sobre las limitaciones al crecimiento en la normativa urbanística. Es vicedecana de la facultad de Derecho de la UIB.

–Para que se haga cargo del tipo de entrevista: “¿Crecimiento urbanístico cero?”

–No, es un planteamiento extremista, imposible de llevar a cabo. Hay que crecer de conformidad con la capacidad de carga del territorio y la población real. Sin construir en suelo rústico, sino en los solares urbanos vacantes. Con sus defectos, el Plan Territorial corrige el “desbarajuste municipal”

–“Urbanismo descontrolado” es una redundancia.

–Un urbanismo controlado es posible. Estuve en Harvard

el año pasado, y pude comprobar cómo en el Estado de Maine hacen lo mismo que en Menorca y antes en Calvià, limitando el número de licencias concedidas cada año.

–En su tesis pone a Menorca como ejemplo.

–El plan territorial de Menorca ha sido premiado y tiene efectos positivos. Está pensado a favor de la protección y del ciudadano, no de los constructores y los proyectos urbanísticos.

–¿Los menorquines están más concienciados que los mallorquines?

–La capacidad de carga tiene connotaciones sociales y psicológicas. Los menorquines han demostrado mayor sensibilidad que los mallorquines, que deberían ser más activos.

–Sólo la crisis económica frena el urbanismo desenfrenado.

–Así ha sido. Cuando vuelva la bonanza habrá que interpretar la legislación de forma restrictiva. Mallorca ha sido pionera en dictar buenas leyes urbanísticas y de protección, falta aplicarlas.

–¿Con un único conseller para Urbanismo, Medio Ambiente y Agricultura?

–Veo muy bien la supresión de consellerías, porque supone un ahorro.

–¿Mallorca necesita más campos de golf y puertos deportivos?

–Tienen efectos muy negativos sobre el territorio. Hay cosas más importantes que ellos, no conviene darles énfasis.

–¿Se puede hacer es Guix, 160 viviendas en Lluc?

–Tendría que mirarlo, no puedo pronunciarme.

–Los administrativistas no ayudan a la conservación, con sus informes a la carta.

–En todo hay dos opiniones, y en materias de custodia del territorio debería haber un pacto entre partidos. El Tribunal Constitucional ya utiliza la expresión “urbanismo salvaje” en 2009, y pide que se le ponga freno.

–¿Todo mallorquín es un constructor en potencia?

–Los mallorquines tenían la mentalidad de la casa en el campo. También mis padres ampliaron la suya, con todos los permisos. En Cataluña hay redes de protección del territorio rural, que son una alternativa válida.

–¿El hecho de estar embarazada modifica su percepción de las agresiones al territorio?

–Te hace pensar que en 1983 ya se hablaba del “futuro común”, y me hace agradecer a Avel·lí Blasco, director de mi tesis, que me dijera que “me gustaría que hicieras algo por Mallorca”. En lo profesional, el embarazo no afecta en nada. Estaré cuatro meses de baja y me sustituirán.

–¿El Derecho Penal asusta a los infractores urbanísticos?

–Hasta ahora, el Administrativo era la primera solución. Cada vez que se lo pasan por el forro, se ha de activar el Penal. Los infractores saben hoy que, si se pasan, se arriesgan a cometer un delito. Entiendo que es disuasor, nadie se toma eso a la ligera. Si los controles administrativos funcionaran, no sería necesario.

–¿El Derecho Administrativo se mide en décadas, o en eras geológicas?

–El clásico era lento, pero el 15-M demuestra que las generaciones futuras están preparadas para ir más deprisa. Estoy de acuerdo en que se proteste.

–Debe ser usted la última defensora de los colegios profesionales.

–Creo en los colegios, pero no en todos. Han de limitarse a titulados universitarios cuya actividad afecte directamente a derechos fundamentales. Básicamente, abogados, arquitectos, ingenieros y médicos. En estos casos, son Administración pública, pero es inconstitucional un Colegio de Joyeros, y para historiadores es preferible una Asociación.

–El nuevo director general de Universitats dice en clase que “el infierno es como la UIB”.

–No siempre acertamos con nuestras palabras, pero si después actúa bien,... En cuanto a la Universitat, ha adquirido prestigio.

–¿Funcionario para toda la vida?

–Si es bueno y cumple con el estatuto del empleado público. Por desgracia, hay muchos funcionarios que no lo aplican. Por ejemplo, la acumulación de expedientes sobre la mesa es un “abandono reiterado” que no se ha de permitir.

RECERCA

Consultau el reportatge complet a la web del Servei de Comunicació: <http://comunicacio.uib.cat>

AINA SALOM

REDUCCIÓ DELS EFECTES DEL CREIXEMENT URBANÍSTIC DESCONTROLAT

► El treball Les limitacions al creixement poblacional i espacial a la normativa territorial i urbanística, defensat a la UIB, analitza la normativa vigent de les Illes Balears, el País Valencià, Andalusia i el País Basc i reclama que l'Administració autonòmica i municipal adopti mesures d'ordenació territorial i urbanístiques basades en la racionalitat i la sostenibilitat. La tesi posa una especial atenció en la necessitat d'adoptar nous criteris amb què es pugui implantar la regla de la racionalitat i l'equilibri entre les possibilitats de creixement urbanístic i l'ús dels recursos naturals. **📍 Àrea de coneixement: Dret Administratiu.**

Text: C. Polls

PALMA La contenció urbanística de les Illes Balears hauria de tenir en compte la capacitat per aguantar la pressió de l'Arxipèlag. L'autora de la tesi *Las limitaciones al crecimiento poblacional y espacial en la normativa territorial y urbanística*, Aina Salom, és partidària que es consideri la capacitat de càrrega que té el territori balear a l'hora de la planificació.

L'estudi posa també una especial atenció en la necessitat d'adoptar nous criteris amb els quals es pugui implantar la regla "de la racionalitat i l'equilibri" entre les possibilitats de creixement urbanístic i l'ús dels recursos naturals. És aquí on reivindicava la introducció del concepte de capacitat de càrrega, que cal tenir present especificant-ne els dos paràmetres: superfície i projecció demogràfica.

En aquest treball, l'autora qüestiona alguns aspectes positius i negatius d'aquestes actuacions i reclama "consens polític perquè les comunitats autònomes i els municipis puguin adoptar mesures d'ordenació territorial i urbanístiques basades en la racionalitat i la sostenibilitat", en atenció a les característiques i necessitats pròpies del seu territori.

La recerca de Salom adopta com a punt de partida el marc normatiu vigent en la implantació d'instruments amb els quals s'ha d'ordenar el creixement territorial i urbanístic. La tesi atorga una especial importància a la normativa estatal i a l'autonòmica i posa l'accent en els diferents exemples que, en l'àmbit de l'Arxipèlag, han suposat precedents en la fixació de límits al creixement urbanístic, en superfície i poblacional.

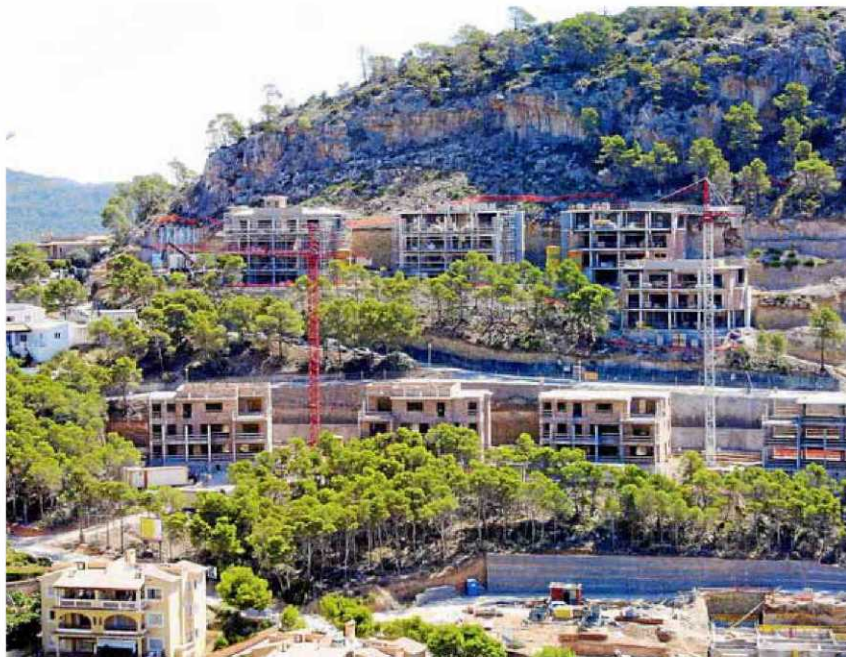
La investigadora hi assenyalava que "s'ha de posar fi a la situació que s'ha anat consolidant aquests darrers anys, segons la qual els municipis han continuat l'aprovació de plans urbanístics que, en la major part dels supòsits, s'instrumenten al servei del creixement i la facilitat de les promocions immobiliàries".

La sobreproducció d'habitatges desproporcionada respecte de la densitat poblacional -que ha generat greus dificultats econòmiques a bona part de les empreses lligades al sector de l'edificació, perquè no s'han venut- ha portat al que hauria de ser un final d'etapa per al caos urbanístic. Com a exemple d'aquesta manca de planificació, l'autora esmenta Granada, on s'han fet previsions sense tenir en compte una estimació de la projecció demogràfica i s'ha construït per sobre del que era realment necessari.

Amb tot, la tesi tampoc no

Una contenció urbanística poc planificada

Una tesi de la UIB qüestiona les mesures implementades per les diferents administracions amb l'objectiu de reduir els efectes del creixement urbanístic a les Illes

Edificis en construcció a Andratx, en una imatge del 2006. Foto: Arxip

cerca defensar el creixement urbanístic zero ni l'immobilisme, atès que el mateix terme 'desenvolupament' denota progrés, transformació; sinó que es tracta de "reduir l'impacte d'aquest creixement fomentant la regeneració de la ciutat que ja hi ha".

El desenvolupament

A la primera part de l'estudi, es posa en relleu l'existència d'una multitud de mesures comunitàries i internacionals que tracten la qüestió del desenvolupament sostenible i que assenyalen que la noció de medi ambient es pot afrontar des de diferents àmbits, segons que afecti la gent, l'urbanisme, l'ordenació del territori, els recursos naturals, els residus i el clima, entre altres factors. No obstant això, el treball se centra en les actuacions i disposicions

L'autora de la tesi de la UIB, Aina Salom. Foto: UIB

relacionades amb la correcta ordenació del medi urbà i l'ús sostenible del sòl. Aquesta primera part de la tesi posa èmfasi en la Llei 8/2007, de 28 de maig, del sòl, i en el vigent text refós de la Llei del sòl (TRLS/08), atès que per primera vegada es regula el règim jurídic dels terrenys tant des de la vessant econòmica com de la mediambiental. En aquesta norma, les situacions bàsiques del sòl poden ser dues: urbanitzada o rural, i queda en mans del legislador autonòmic la clau per a la consecució de desenvolupaments urbans equilibrats amb l'ús dels recursos naturals i la capacitat de càrrega del territori, afavorint o contenint els processos d'ocupació i transformació de terrenys mitjançant l'establiment de límits infranquejables de sostenibilitat.

A la segona i la tercera parts de la investigació, s'estudien les mesures implementades en diferents comunitats autònomes per limitar el creixement urbà en extensió superficial i poblacional.

L'estudi no cerca defensar el creixement zero, atès que parla de "desenvolupament"

La recerca de Salom adopta com a punt de partida el marc normatiu vigent per fer-ne l'anàlisi

L'autora hi parteix de les disposicions legals per analitzar com els planificadors afronten la regulació del fenomen urbà en un àmbit supramunicipal o municipal concrets. En definitiva, s'hi analitza si s'aconsegueix fer una passa més i avançar en la implantació d'autèntiques mesures de contenció.

En aquesta línia, va ser necessari seleccionar algunes de les legislacions i els planejaments promulgats sobre la matèria, amb el convenciment previ, segons l'autora, que "també existeixen altres mecanismes de contenció superficial i poblacional".

Amb un excel·lent *cum laude*, la tesi ha estat dirigida pel doctor Avel·lí Blasco, catedràtic de Dret Administratiu de la UIB, i es preveu que sigui publicada pròximament a través d'una coedició de l'Institut Pascual Madoz de Territori, Urbanisme i Medi Ambient (Universitat Carles III de Madrid) i de l'Institut Nacional d'Administració Pública (Ministeri de Política Territorial i d'Administració Pública).•